Amsterdamse cultuursector zit klem door stijgende toeristenbelasting en hotel-btw

Bron foto Koen van Weel/ANP

Filmfestival Idfa is lang niet het enige cultuurevenement dat klem komt te zitten door de stijgende toeristenbelasting en hotel-btw in Amsterdam. Ook grote evenementen als ADE en Holland Festival of culturele centra als De Balie, die veel gasten uit het buitenland halen, melden dat het tot hogere toegangsprijzen en schralere programmering leidt.

Dit artikel is geschreven door**Herman Stil**
is economieverslaggever van Het Parool
Gepubliceerd op 19 oktober 2026, 03:01

‘Mensen, waarom is accommodatie zo duur?! Ik kan me niet herinneren dat het zo prijzig was toen ik een paar jaar geleden naar ADE ging.’ En: ‘We hebben nu vrij last minute besloten dat we maar drie nachten blijven.’ Of: ‘Wat vinden jullie van de hotelprijzen voor ADE? We willen graag boeken, maar de prijzen lijken wel heel erg hoog.’

Tussen de stroom aanprijzingen voor evenementen rond het Amsterdam Dance Event (ADE) is op sociale media het (internationale) ongeloof zichtbaar over de hoge kamerprijzen voor hotels en Airbnb in de hoofdstad.
‘De hotelprijzen zijn sinds vorig jaar met zo’n 25 tot 35 procent gestegen... wat een afzetterij... wat doet de organisatie van ADE hieraan????’

“Uiteraard zien en horen we de berichten over de stijgende hotelkosten,” reageert een woordvoerder van stichting ADE. “Net als in de dagelijkse economie worden onze bezoekers geconfronteerd met hogere prijzen. Maar de stijging bij de hotels lijkt groter te zijn dan in andere sectoren. Dat is absoluut een aandachtspunt, hoewel we er geen rechtstreekse invloed op kunnen uitoefenen.”

Afgelopen zaterdag luidde filmfestival Idfa in *Het Parool* de noodklok over de torenhoge verblijfskosten in Amsterdam, die worden opgedreven door overheidsbeleid.

Zo verhoogde het kabinet dit jaar de btw op overnachtingen 12 procentpunt. De gemeente Amsterdam wil de toeristenbelasting opvoeren van de huidige 12,5 procent – waarmee de hoofdstad mondiaal al kampioen is – via 16 procent naar 20 procent van de kamerprijs. Daarmee moet zowel de stadsbegroting worden aangevuld als de toestroom van toeristen – vorig jaar goed voor 24 miljoen hotelovernachtingen – worden afgeremd.

Aanbod verschraalt

Volgens documentairefestival Idfa, na ADE het grootste cultuurevenement van Amsterdam, treft die verblijfskostenstijging direct zijn programmering. Steeds minder internationale deelnemers kunnen worden uitgenodigd, waarschuwde de organisatie zaterdag in *Het Parool*, en daarmee verschraalt het aanbod.
Ook ADE kan daardoor worden geraakt, laat de woordvoerder doorschemeren. “Verblijfskosten zijn een integraal onderdeel van het organiseren van ADE.”
Stichting ADE, vooral verantwoordelijk voor het conferentieprogramma, heeft echter geen zicht op de kostenstructuur van festivalonderdelen die onder de ADE-paraplu door externe partijen worden georganiseerd.

> **‘Voor een spreker uit Los Angeles zijn de reis- en verblijfskosten nu ongeveer het dubbele’**

Muziek en film zijn niet de enige cultuuruitingen die onder het financiële beleid van Den Haag en Amsterdam lijden. “Zowel belastingen op vliegen als heffingen op

hotelkosten, vanwege hogere btw en toeristenbelasting, zijn de afgelopen jaren sterk gestegen," zegt een woordvoerder van De Balie.

Het debatcentrum nodigt 'vaak meerdere keren per week' gasten, sprekers en genodigden uit, van wie de reis- en verblijfskosten worden betaald. "De kosten voor internationale gasten stijgen structureel. Voor een spreker uit Los Angeles zijn de reis- en verblijfskosten nu ongeveer het dubbele van een aantal jaar geleden. Dat tikt heel erg aan op onze begroting. Zonder hoger budget en subsidie komt die druk terecht bij de kaartprijs of bij de mogelijkheden op gebied van programmering."
"Dit lijkt me een ongewenst bijeffect van de pogingen om drukte in Amsterdam tegen te gaan," reageert Jeroen Klijs, professor maatschappelijke impact van toerisme aan toerismehogeschool Buas. "Het ligt voor de hand dat een generieke verhoging van toeristenbelasting ook de mensen wegjaagt die je juist wilt hebben. Als dat gebeurt, trek je juist meer mensen naar de stad die je niet wilt hebben."

Niet minder toeristen door hogere prijzen

Volgens Klijs is afdoende aangetoond dat de toeristenstroom niet afneemt door hogere heffingen en prijzen. "Je weet alleen niet of er zonder die verhogingen nog meer toeristen zouden zijn geweest. Maar als het eerste doel is om toerisme te verminderen, kun je concluderen dat dat in Amsterdam niet werkt."
Vorige maand bleek al dat Amsterdam, mede vanwege de stijgende hotelprijzen, 38 procent van de zakelijke reizigers is kwijtgeraakt, inclusief congresgangers.

Klijs betoogt al langer dat één maatregel niet helpt tegen de schaduwzijden van massatoerisme. "Ik snap de neiging om aan de toeristenbelasting te draaien. Maar alleen als onderdeel van een veel breder pakket en een veel doordachter beleid om de nadelige gevolgen van toerisme te ondervangen."

Volgens Klijs staan dan 'met stip op nummer één' maatregelen om toeristendrukte 'in tijd en plek' te spreiden – met meer toeristentrekkers buiten de bekende plekken en meer evenementen in rustiger maanden. "Je kunt met het juiste aanbod in de stad gewenste toeristenstromen sturen. Onder meer met cultuur, musea en evenementen. In plaats van, wat nu lijkt te gebeuren, zulke trekkers juist te bemoeilijken met een algemene verhoging van de toeristenbelasting."

Verblijfskostenexplosie

Volgens kunst- en cultuurorganisaties leidt de verblijfskostenexplosie juist tot hogere ticketprijzen die zowel bezoekers als Amsterdammers treffen. Zo liggen reguliere ticketprijzen voor een debat in De Balie inmiddels rond de 21,50 euro.
"Vooral voor jongeren wordt een bezoek steeds minder makkelijk," aldus de woordvoerder. "En jongeren zijn een belangrijke doelgroep voor ons." De Balie wil dan ook koste wat kost zijn jongerentarief (11 euro tot 27 jaar) handhaven, maar zulke generositeit wordt steeds moeilijker vol te houden.

‘De stijging van verblijfskosten door de hogere btw en toeristenbelasting raakt ons direct in het artistieke budget’

Holland Festival

Ook het jaarlijkse Holland Festival zucht onder hoge Amsterdamse verblijfskosten. “Als internationaal festival nodigen we mensen uit de hele wereld uit,” zegt een woordvoerder. “Ongeveer 90 procent van de makers en artiesten komt uit het buitenland. Reis en verblijf zijn een vaste en belangrijke post in onze begroting.” “De stijging van verblijfskosten door de hogere btw en toeristenbelasting raakt ons direct in het artistieke budget. Met name programmaonderdelen die een langer verblijf in Amsterdam vergen, komen daardoor in de knel.”

Daardoor staan ook bij Holland Festival de prijzen onder druk om alle kostenstijgingen te compenseren. “Terwijl we bewust proberen onze voorstellingen toegankelijk te houden voor bezoekers met een kleiner budget. Of onze ticketprijzen op dit moment een drempel vormen, kunnen we niet hardmaken. Maar uit breder onderzoek naar cultuurconsumptie is wel gebleken dat stijgende prijzen een grote rol spelen bij dalend cultuurbezoek.”

Lager cultuurtarief voor toeristenbelasting

Verschillende Europese steden, onder meer in Duitsland en Spanje, ontzien bepaalde groepen bezoekers – zoals congresgangers, cultuurbezoekers en scholieren – bij de toeristenbelasting. Of ze hebben, zoals veel Duitse steden, een cultuurheffing in plaats van een generieke toeristenbelasting, waarvan de opbrengst ten goede komt aan de cultuursector.

Filmfestival Idfa toonde zich al voorzichtig voorstander van een speciaal Amsterdams toeristenbelastingtarief voor de cultuursector. En ook Holland Festival en de Balie bepleiten een apart ‘cultuurtarief’.

Toerismeprofessor Klijs ziet mogelijkheden, maar ook obstakels. “Een cultuurbezoeker komt niet alleen voor het theater of het museum,” zegt hij. “De categorieën lopen door elkaar heen. Mensen die overdag naar het museum gaan, worden ’s avonds ook wel eens dronken.”

*Over de auteur: **Herman Stil** is redacteur economie bij Het Parool en schrijft onder meer over het Nederlandse bedrijfsleven, luchtvaart en Schiphol, vastgoed en de techsector. Tips of opmerkingen: stil@parool.nl.*